

zaaknummer 2012T821

Datum beslissing 6 november 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [datum],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. C. de Jongh, advocaat te Leiden.

tegen:

(*wijlen*) **[naam]**,
overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven pastoor in de parochie in [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift met bijlagen is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 18 juni 2013.

Op 10 juli 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van dr. [naam], Gedelegeerde van de Provinciaal van de Congregatie der Minderbroeders Franciscanen (o.f.m.).

Op 19 september 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is verschenen vergezeld van zijn echtgenote en bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. De Jongh. Namens het Bisdom is verschenen dr. [naam].

Op 19 september 2013 heeft de griffie van de Klachtencommissie naar aanleiding van een verzoek van de Commissie van [naam] een schriftelijk bericht ontvangen.

Op 26 september 2013 heeft de griffie van de Klachtencommissie een schriftelijk bericht ontvangen dat [naam] toestemming geeft de klacht zonder nadere zitting af te doen.

Op 30 september 2013 heeft de griffie van de Klachtencommissie een schriftelijk bericht van de juridisch adviseur van klager ontvangen dat zij geen aanleiding zien te reageren op het bericht van [naam] van 19 september 2013. Tevens heeft ook zij toestemming gegeven de klacht zonder nadere zitting af te doen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Aangeklaagde was pastoor en woonde in de pastorie in [plaats]. Klager werd vanuit een onveilige thuissituatie geplaatst bij de broer van het hoofd van de gezinszorg die pastoor was in de parochie in [plaats]. Klager was toen circa elf jaar oud en verkeerde in een slechte psychische conditie. Hij overwoog zelfs zelfmoord te plegen. Toen klager arriveerde ontving hij meteen veel warmte en aandacht van aangeklaagde. Door de aandacht van aangeklaagde had klager het gevoel er toe te doen, een gevoel dat hij voordien niet kende. Aangeklaagde ontwikkelde zich tot een vaderfiguur voor hem. Al vrij snel nadat klager zijn intrek in de pastorie had genomen begon aangeklaagde hem te knuffelen. Klager ervoer dit als warm en prettig. Daar kwam bij dat er flink gestoeid werd waarbij aangeklaagde ook naar het kruis van klager greep. Klager voelde zich hierbij ongemakkelijk maar de warmte en genegenheid wonnen het toen. Gaandeweg werd klager op de slaapkamer van aangeklaagde uitgenodigd om te praten over wat er op school was voorgevallen. Ook kreeg klager seksuele voorlichting van aangeklaagde. Klager werd verteld dat alle mensen op het eigen geslacht en het andere geslacht vielen. Klager werd tijdens deze gesprekken betast. Dit ging steeds verder en dit leidde op den duur tot orale seksuele handelingen. Van klager werden deze handelingen ook verwacht. Uiteindelijk heeft aangeklaagde klager ook anaal gepenetreerd. Aangeklaagde heeft ook gevraagd of klager hem anaal wilde penetreren maar dat heeft klager niet gedaan. Deze opbouw van seksuele uitingen vond plaats in enkele weken. Het seksuele misbruik heeft zich voorgedaan in de periode van 1977 tot 1982 en vond circa drie keer per week plaats. Klager werd hierbij telkens verkracht. Ongeveer een jaar nadat klager in de parochie was komen wonen ontdekte hij in zijn slaapkamer gaten in het plafond waardoor hij kennelijk bespied was. Tevens trof hij draden aan die met een babyfoon verbonden waren. Klager heeft aangeklaagde hiermee geconfronteerd en deze reageerde met de woorden “als je het ooit aan iemand verteld ontken ik alles en dan is het jouw woord tegen het mijne”. Voor klager voelde het alsof de enige plek waar hij zich echt veilig voelde, hem ontnomen was. Ook de badkamer heeft klager een soortgelijk kijkgat ontdekt. Toen klager circa zeventien jaar oud was werd hij plotseling verbannen naar een internaat voor moeilijk opvoedbare kinderen in [plaats]. Na het internaat in [plaats] is klager nog kort terug gegaan naar [provincie] en heeft hij bij zijn biologische vader gewoond die alcoholist was. Dit ging niet. Daarna kon klager bij een boer in [plaats] komen wonen. Klager had inmiddels verkering met een vriendinnetje, [naam]. Zij was destijds dertien jaar en klager achttien jaar. Aangeklaagde chanteerde hem door te dreigen over deze verkering te vertellen. Ter zitting heeft klager toegelicht dat hij tussen zijn 16^e en 18^e jaar bij de boer in [plaats] woonde, ook toen ging het seksuele misbruik nog door. Klager bleef aangeklaagde opzoeken vanwege de vaderrol die hij vervulde maar ook omdat hij daar met vrienden bijvoorbeeld een biertje mocht drinken. Pas toen de verkering met [naam] serieus werd is het seksuele misbruik gestopt. Klager heeft het misbruik ervaren als een noodzakelijk kwaad in ruil voor de liefde en aandacht die hij ook van aangeklaagde kreeg.

2.2. Klager heeft altijd loyaliteitsgevoelens voor aangeklaagde behouden. Dat hij plotseling moest vertrekken naar het internaat heeft klager diep geraakt. opnieuw werd hij verlaten. Zijn schoolopleiding is niet goed verlopen. Door hard te werken is klager uiteindelijk zelfstandig ondernemer geworden. Klager heeft door de gebeurtenissen een enorm minderwaardigheidscomplex ontwikkeld en anderzijds voelt hij zich sterk. Klager vertoont dominant gedrag voortkomend uit de behoefte anderen te beschermen. Dit heeft met de kinderen uit zijn eerste huwelijk tot forse problemen geleid. Dat huwelijk is mislukt en hij heeft zijn kinderen anderhalf jaar niet gezien. Inmiddels is klager voor een tweede maal getrouwd en met zijn kinderen uit zijn tweede huwelijk heeft hij een betere relatie kunnen ontwikkelen. Dat klager de positieve kant van aangeklaagde is blijven zien, blijkt uit het feit dat hij ten tijde van zijn scheiding aangeklaagde heeft opgezocht en hem om raad heeft verzocht. Aangeklaagde was op dat moment al stervende. Aangeklaagde heeft toen om

vergifenis gevraagd. Klager verwijt de hulpverlenende instanties ernstige nalatigheid. Ook de orde heeft gefaald, vindt klager door nooit meer naar hem om te kijken.

2.3. Klager wenst genoegdoening en hoopt dat zijn verhaal ondersteunend kan zijn voor anderen verhalen.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Dr. [naam] is door de klacht van weezin vervuld. Het seksuele misbruik is heftig en veelvuldig geweest. Er is sprake van flagrant misbruik van het vertrouwen dat klager in aangeklaagde had en tevens van een kwetsbare en aandacht-behoefte situatie waarin klager zich bevond. In het persoonsdossier van aangeklaagde zijn geen aanwijzingen gevonden dat aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik. Ook was niet bekend dat aangeklaagde een 'pleegzoon' in huis had. Wel is bekend dat aangeklaagde regelmatig overgeplaatst werd omdat het niet klikte met andere collega's. [Naam] heeft, nadat hij bekend geworden is met de klacht, navraag gedaan bij een tweetal medebroeders. Eén van de medebroeders wist van een pleegkind, de ander niet. Ter zitting is door [naam] op verzoek van de Klachtencommissie toegezegd dat hij nogmaals navraag zou doen bij deze broeder over mogelijk seksueel misbruik door aangeklaagde. Uit telefonisch contact met de emeritus pastoor van [plaats] bleek hij dat er een jongen uit [provincie] met problemen in de pastorie van aangeklaagde woonde. Hij is er niet van op de hoogte dat naar zeggen van klager en zijn echtgenote, het in [plaats] bekend was dat aangeklaagde 'het' deed met jongens. Wel is bekend dat aangeklaagde een drankprobleem had. Op grond daarvan is aangeklaagde uit zijn laatste pastoorsfunctie ontheven. [naam] heeft deze verklaring van 19 september 2013 ingezonden. Hoewel er geen steunbewijs is heeft [naam] geen behoefte de klacht te bestrijden of in twijfel te trekken. [Naam] betuigt zijn spijt en biedt zijn excuses aan voor hetgeen klager overkomen is.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer zesendertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt, zich hebben voorgedaan. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat in de periode 1977-1982 klager aangeklaagde meerdere malen heeft betast en oraal heeft bevredigd, deze handelingen vonden tevens vice versa plaats. Tevens acht de Klachtencommissie aannemelijk dat aangeklaagde klager in deze periode meerdere malen per week heeft verkracht door klager anaal te penetreren.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Met name door de wijze waarop klager heeft toegelicht hoe hij vanuit een zeer onveilige omgeving bij zijn biologische moeder, terecht kwam bij aangeklaagde die klager seksueel misbruikte maar ook als een vader voor hem was. Beeldend in dit verband is dat de seksuele handelingen door klager als een noodzakelijk kwaad gekenschetst zijn.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaring van [naam] van 6 oktober 2012, zijnde de ex-vrouw van klager. Uit deze verklaring blijkt dat klager aan haar verteld heeft seksueel misbruikt te zijn door aangeklaagde. Uit de verklaring van [naam], als arts en systeemtherapeut verbonden aan Stichting Centrum '45 van 10 mei 2013 blijkt voorts dat klager tijdens zijn behandeling die in augustus 2012 gestart is, verteld heeft over het seksuele misbruik in zijn jeugd. Daarnaast komt uit de schriftelijke verklaring van [naam] van 21 mei 2013 naar voren dat aangeklaagde één poging ondernomen heeft seksuele handelingen bij hem te verrichten.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas circa twaalf jaar oud.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Gedelegeerde van de Provinciaal van de Congregatie der Minderbroeders Franciscanen (o.f.m.) de klacht gegrond te verklaren en zich in te spannen te doen wat in zijn macht ligt om het leed van klager te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 6 november 2013 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, drs. L. Erftemeyer en drs. N.A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door mr. S. Westerdijk, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.